

Examensarbete, Högskolan på Åland, Utbildningsprogrammet för Hospitality
Management

Åländska dryckesvanor

Varför minskar alkoholkonsumtionen på Åland?

Jesse Sandberg

2019:19

Datum för godkännande: 15.05.2019
Handledare: Karin Linnell

EXAMENSARBETE

Högskolan på Åland

Utbildningsprogram:	Hospitality Management
Författare:	Jesse Sandberg
Arbetets namn:	Åländska Dryckesvanor - varför minskar alkoholkonsumtionen på Åland?
Handledare:	Karin Linnell
Uppdragsgivare:	-

Abstrakt

Enligt ÅSUB:s rapport från 2016 så minskar ålänningarnas alkoholkonsumtion. Varför minskar den? Syftet med det här arbetet är att försöka få en bild av varför ålänningarnas alkoholkonsumtion minskar och vilka faktorer som bidrar. Är ålänningarna mer hälsomedvetna än tidigare? Byter de ut alkoholen mot alkoholfritt och har alkoholskatten någon inverkan? Använder de narkotika istället för alkohol? I inledningen och bakgrunden så får läsaren se varför jag valt ämnet och rapporten från ÅSUB som jag har som underlag. Sedan förklaras vilka avgränsningar som finns, vilka metoder som används och information om dessa samt några definitioner. Jag har intervjuat tre personer från tre olika organisationer för att få olika vinklar på varför alkoholkonsumtionen minskar, Alko, Avancia och Polisen. Alko för att de säljer alkohol och alkoholfritt, Avancia för hälsan och Polisen för alkohol- och narkotika- frågan. Det framkom att ålänningarna är mer hälsomedvetna idag, att de är mera benägna att välja alkoholfritt samt en liberalare syn på droger och att det blir vanligare med droger.

Nyckelord (sökord)

Åland, Alkohol, Alkoholkonsumtion, Hälsa, Narkotika

Högskolans serienummer:	ISSN:	Språk:	Sidantal:
2019:19	1458-1531	Svenska	29 sidor

Inlämningsdatum:	Presentationsdatum:	Datum för godkännande:
15.05.2019	15.05.2019	15.05.2019

DEGREE THESIS

Åland University of Applied Sciences

Study program:	Hospitality Management
Author:	Jesse Sandberg
Title:	Ålandic Drinking Habits - Why Is the Alcohol Consumption on Åland Decreasing?
Academic Supervisor:	Karin Linnell
Technical Supervisor:	-

Abstract
<p>Ålanders' alcohol consumption is decreasing according to ÅSUB's report from 2016. Why is it decreasing? The purpose of this study is to try to get a picture of why the Ålanders' alcohol consumption is decreasing and what factors affect it. Are the Ålanders more health-conscious today than before? Are they exchanging the alcohol to alcohol-free products and does the alcohol-tax have any effect? Are they using drugs instead of alcohol? In the introduction and the background the reader gets to see why I chose the subject and the report from ÅSUB which I am using as basis. Then I will explain what delimitations and methods are used and information about these and also some definitions. I have interviewed three persons from three different organizations to get different angles on why the alcohol consumption is decreasing, Alko, Avancia and the police. Alko because they sell alcohol and alcohol-free products, Avancia to get the health aspect and the police for the alcohol and narcotics question. The result shows that the Ålanders are more health-conscious today than before, they are more inclined to buy alcohol-free products and that there is a more liberal view of drugs and more of it.</p>

Keywords
Åland, Alcohol, Alcohol consumption, Health, Drugs

Serial number:	ISSN:	Language:	Number of pages:
2019:19	1458-1531	Swedish	29 pages

Handed in:	Date of presentation:	Approved on:
15.05.2019	15.05.2019	15.05.2019

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. Inledning	5
1.1 Bakgrund	5
1.2 Syfte och frågeställning	5
1.3 Avgränsningar	6
1.4 Metoder	6
1.4.1 Kvalitativ metod	6
1.4.2 Fallstudie	6
1.4.3 Kvalitativ intervju	7
1.4.4 Etik inom intervjun	7
1.4.5 Validitet och reliabilitet	7
1.5 Definitioner	8
2. Teorier	9
2.1 Alkoholkonsumtion	9
2.1.1 Dryckesmönster	10
2.1.2 Alkoholskatt	11
2.2 Alkohol och hälsa	11
2.3 Alkohol och narkotika	12
3. Empiri	14
4. Resultat och diskussion	15
Respondent från Alko	15
Respondent från Avancia	18
Respondent från Polisen	20
5. Slutdiskussion	24
5.1 Validitet och reliabilitet	25
6. Vidare forskning	26
KÄLLFÖRTECKNING	27
Tryckta källor	27
Internetkällor	27
BILAGOR	
Intervjufrågor - Alko	
Intervjufrågor - Avancia	
Intervjufrågor - Polisen	

1. Inledning

Enligt ÅSUB:s rapport (2016) började alkoholförsäljningen på Åland öka från mitten av 1990-talet och var som störst under åren 2007 och 2011. (I Finland var alkoholförsäljningen som störst under 2007-2008.) Från 2007 har alkoholförsäljningen visat en sjunkande trend i Finland och Sverige. I genomsnitt har utvecklingen på Åland följt trenden i alkoholförsäljningen vilken har minskat från 7,1 till 6,4 liter 100-procentig alkohol per år och invånare (15 år och äldre) under 2011-2015. Eftersom den officiella statistiken inte innehåller inköp av alkohol på färjor och flyg, är det högst troligt att den verkliga totalkonsumtionen på Åland är större än den registrerade alkoholkonsumtionen. Rapporten konstaterar ändå sammanfattningsvis att ålänningarnas genomsnittliga alkoholkonsumtion har minskat under 2000-talet.

1.1 Bakgrund

Det här arbetet gör jag som mitt examensarbete vid Högskolan på Åland. Jag är själv ålänning så jag tycker att det ska bli intressant att forska kring ålänningar. Jag läste ÅSUB:s rapport som undersökte alkoholkonsumtionen på Åland och tyckte det verkade intressant att ålänningar dricker mindre och ville veta varför. Jag upplever själv att ålänningar överlag är mera hälsomedvetna idag än tidigare och tror att det kan ha en inverkan på varför alkoholkonsumtionen minskar. Narkotikakonsumtionen på Åland har också ökat de senaste åren på samma gång som alkoholkonsumtionen minskat, vilket kan ha ett eventuellt samband.

1.2 Syfte och frågeställning

Syftet med detta arbete är att med ÅSUB:s rapport som underlag försöka ta reda på varför ålänningarna väljer att dricka mindre och vad det beror på. Detta arbete är explorativt, dvs. att arbetet ska försöka ge en bild av vilka faktorer som påverkar ålänningarnas alkoholkonsumtion.

- Är ålänningar mer hälsomedvetna än tidigare?
- Byter de ut alkoholen mot alkoholfritt och har alkoholskatten någon inverkan?
- Använder de narkotika istället för alkohol?

1.3 Avgränsningar

Jag kommer att avgränsa mig från försäljning av alkohol från taxfree-handeln på båtarna då det är så mycket andra resenärer än ålänningar som handlar där. Jag kommer också avgränsa mig från alkoholförsäljning i vanliga mataffärer samt från alkoholförsäljning på barer/nattklubbar.

1.4 Metoder

Till teorierna kommer jag att använda mig av rapporter och böcker från nätet samt böcker i tryckt form för att få så mycket information som möjligt. I den empiriska delen kommer jag att använda mig av en kvalitativ undersökningsmetod, intervjun.

1.4.1 Kvalitativ metod

Det kvalitativa perspektivet är subjektivt. Verkligheten är då en individuell, social och/eller kulturell konstruktion. Det kvalitativa synsättets intresse riktas mera mot individen. Istället för att fråga hur en objektiv verklighet ser ut ställer man frågan hur individen tolkar och formar verkligheten. Rent metodiskt så är den kvalitativa strategin att helt följdriktigt gå efter människan (oftast i interaktion med andra människor). Människan blir då det huvudsakliga instrumentet och forskaren ingår också i metoden. (Backman, Jarl, 2016)

1.4.2 Fallstudie

En fallstudie, liksom den kvalitativa strategin, undersöker ett fenomen eller händelse inom sin realistiska miljö eller kontext där gränserna mellan fenomen och kontext inte är givna.

Uppgiften är att välja den analysenhet som ska granskas, det kan bestå av en individ, en grupp, en organisation, en företeelse, en händelse etc. Fallstudier är lämpliga vid utvärderingar, där studieobjekten ofta är mycket komplexa. Man försöker genom fallstudien att förklara, förstå eller beskriva stora företeelser, organisationer eller system. En fallstudie kan ha olika avsikter, antingen beskrivande (deskriptiv) eller förklarande och undersökande (explorativ). (Backman, Jarl, 2016) Detta arbetes avsikt är explorativ då målet är att förstå och förklara *varför* ålänningar dricker mindre.

1.4.3 Kvalitativ intervju

Det finns olika namn på kvalitativa intervjuer t.ex. *informella intervjuer*, *djupintervjuer*, *fokusintervjuer* och alla syftar till en intervju som har ett klart, seriöst fokus eller tema. I det här fallet så är mitt tema ålänningarnas *alkoholkonsumtion* och saker som påverkar den. Forskningsmässiga intervjuer bygger på konfidentialitet och har som syfte att föra forskningen framåt och lära sig mera om den sociala verkligheten. Denna intervjuform kan blandas ihop med *journalistiska intervjuer* men det är inte rätt, då journalistens syfte alltid är att antingen informera eller roa en publik. Den forskningsmässiga intervjuens data ska aldrig heller "tala för sig själv" utan alla resultat ska undersökas med ett teoretiskt perspektiv. (Trost, Jan, 2011)

1.4.4 Etik inom intervjun

Man ska hellre underlåta att rapportera sina fynd än att bryta tystnadsplikten. Ingen forskning är tillräckligt väsentlig för att bryta mot de etiska kraven. De som intervjuas har rätt till sin egen integritet och sin egen värdighet. Självfallet ska den intervjuade redan från början ha klart för sig att de är en intervju och att tystnadsplikt råder, och även att han/hon inte behöver svara på alla frågor och kan avbryta intervjun när som helst. Tystnadsplikten och konfidentialiteten är oavvisliga. Det är viktigt att man respekterar den intervjuades och dess integritet vid redovisningen, det kan t.ex. uppfattas som integritetskränkande om man gör direkta citat från talspråket då någon skulle kunna känna igen personen genom citatet. Man ska heller inte tala nedlåtande om den intervjuade, även om denne aldrig kommer läsa rapporten. Han eller hon ska få behålla sin personliga integritet oavsett vad. (Trost, Jan, 2011)

1.4.5 Validitet och reliabilitet

Traditionellt menar man med reliabilitet eller tillförlitlighet att en mätning är stabil och inte utsätts för slumpinfluster. Med reliabilitet menar man oftast att en mätning vid en viss tidpunkt ska ge samma resultat vid en förnyad mätning men det förutsätter att det är ett statistiskt förhållande, vilket intervjuer sällan är då svaren oftast förväntas vara olika vid t.ex. olika tidpunkter. Situationen ska i alla avseenden vara standardiserad för att man ska kunna tala om hög reliabilitet, men i en kvalitativ intervju förutsätts det snarare att det är en väldigt

låg standardisering. Det kan därför bli svårt att tala om reliabilitet och validitet i kvalitativa intervjuer eftersom de uttrycken härstammar från kvantitativ forskning. Givetvis ska kvalitativa intervjuer ändå utföras på ett trovärdigt och relevant sätt för att få ett pålitligt resultat. Det är då viktigt att datan som samlas in är seriös och relevant för den aktuella problemställningen. (Trost, Jan, 2011)

1.5 Definitioner

Registrerad alkoholkonsumtion = Den registrerade alkoholkonsumtionen består av försäljningen via detaljhandel och serveringsställen. (ÅSUB 2016)

Oregistrerad alkoholkonsumtion = Den oregistrerade alkoholkonsumtionen omfattar bland annat resandeförsel av alkohol, smuggling och hemtillverkning. (ÅSUB 2016)

Totala alkoholkonsumtionen = Registrerad alkoholkonsumtion + Oregistrerad alkoholkonsumtion.

2. Teorier

2.1 Alkoholkonsumtion

Ålänningarnas genomsnittliga alkoholkonsumtion har undersökts i flera studier sedan 1980. På grund av skillnader i urvalen och frågeställningar måste dock alla jämförelser från 1980 till 2016 tolkas med försiktighet. (ÅSUB, 2016)

Alkoholkonsumtion har länge varit en del i europeisk kultur. Dock så är det mera vanligt att dricka oregelbundet men mycket på en gång i de nordiska, central-östra och östra länderna i Europa. (WHO, 2012)

Under det första decenniet från år 2000 så har inte alkoholkonsumtionen i EU rört på sig nämnvärt utan är fast på 12,5 liter 100-procentig alkohol per år och invånare. (WHO, 2012)

Utredningar om befolkningens alkoholkonsumtion använder olika metoder bland annat gällande alkoholdryckernas fördelning. I ÅSUBs rapport (2016) fördelar dom alkoholdryckerna i följande grupper:

- **Öl, cider och liknande drycker:** öl, cider, long drinks och liknande
- **Vin**
- **Starkvin:** till exempel portvin, sherry och liknande med en alkoholhalt på max 22 procent
- **Starka alkoholdrycker:** till exempel vodka, whisky och likörer med en alkoholhalt över 22 procent

En alkoholportion motsvarar cirka tolv gram ren (100 procentig) alkohol och finns i en flaska mellanöl, cider eller liknande (33 cl), ett glas vin (12 cl) eller ett snapsglas starka alkoholdrycker (4 cl).

I Sverige var det en mycket hög nivå av alkoholkonsumtion under 1800-talet men har sedan dess minskat drastiskt. Försäljningen halverades fram till 1911-1920. Med krigsåren 1940-1945 som undantag så ökade sedan försäljningen igen fram till 1970-1975. Senare år har den ökat något. (Leissner, 1997) Den totala alkoholkonsumtionen har nuförtiden minskat

i Sverige bland både vuxna och ungdomar enligt Folkhälsomyndighetens rapport (2014). Den registrerade alkoholförsäljningen har ökat något medan den oregistrerade mängden (Införsel, smuggling, köp via internet samt hemtillverkning) har minskat.

Bland de nordiska länderna så är det Danmark och Finland som haft högst alkoholkonsumtion kring 2011. Finland är det land som dricker mest starka alkoholdrycker samt mest öl. Länder med hög konsumtion av alkohol har som regel mera alkoholrelaterade sjukdomar och dödsfall, vilket stämmer in på Finland som har fler fall av leversjukdomar och alkoholförgiftningar än de andra länderna i Norden. (Institutet för hälsa och välfärd, 2011)

2.1.1 Dryckesmönster

Det finns ett perspektiv att utgå ifrån när man undersöker dryckesmönster. Det är en tanke om att det finns två olika sätt att förändra dryckesvanor, antingen att de gamla dryckesvanorna blir ersatta helt och hållet av nya och på det sättet så förändras den konsumerade mängden alkohol. Men sen kan nya dryckesvanor också utvecklas på sidan om eller tillsammans med de gamla vanorna. Bägge mekanismerna har format Finlands dryckesvanor men merparten av förändringarna har skett genom en förstärkning av gamla dryckesvanor. Finlands sätt att dricka har generellt förknippats med berusningsdrickande, då man endast dricker få gånger oftast koncentrerat under helger och evenemang men då dricker man mycket. (Tigerstedt, Törrönen 2005)

Dryckesmönster har förändrats mycket över tid, en tydlig trend som pågått sedan 1970-talet men som accelererat under 2000-talet är att unga i Sverige dricker allt mindre alkohol. En liknande utveckling har skett i Norge, och där har forskare bland annat förklarat den minskade alkoholkonsumtionen med en ökad andel unga med utländsk bakgrund. En till förklaring kan vara förändrade umgängesmönster, ett ökat umgänge via internet minskar sannolikt det sociala drickandet samt ökad datoranvändning har minskat aktiviteter ute. (Johnson, Richert, Svensson, 2017)

2.1.2 Alkoholskatt

Skatt på alkohol och alkoholdrycker tas ut för öl, vin, andra alkoholdrycker som tillverkats genom jäsning, mellanprodukter och för etylalkohol. Som skattepliktiga produkter räknas etylalkohol och alkoholdrycker som är avsedda att förtäras och innehåller mer än 1,2 volymprocent alkohol samt öl som innehåller mer än 0,5 volymprocent alkohol.

(Skatteförvaltningen i Finland, 2016)

Höjningar av alkoholskatten resulterar i mindre alkoholkonsumtion som i sin tur minskar alkoholens skadeverkningar i samhället. Den totala alkoholkonsumtionen har gått neråt sedan 2007 i Finland. (Finansministeriet i Finland, 2018)

Alkoholkonsumtionen ökade från 10,3 liter per person till 10,4 liter per person från 2017 till 2018, även fast alkoholskatten höjts. De fem senaste gångerna alkoholskatten höjts så har konsumtionen minskat. Ökningen är dock mindre än väntat pga. den nya lagen som trätt i kraft under 2018 som gjorde det möjligt att köpa starköl och stark longdrink i dagligvaruhandeln. Den största ökningen var köp av longdrink. (Institutet för hälsa och välfärd, 2019)

2.2 Alkohol och hälsa

I allmänhet upplever ålänningar sin hälsa som god och de flesta svarande (78 %) har uppskattat sitt hälsotillstånd som ganska eller mycket gott. (ÅSUB 2016)

BMI research har i sin prognos till 2021 förutspått att alkoholkonsumtionen i Finland kommer att stagnera och endast få en marginell ökning, eftersom att finländare har mer hälsosamma livsstilar vilket påverkar alkoholkonsumtionen negativt. (BMI Country Industry Reports; London, Third Quarter 2017)

Även fast alkoholen är nedbruten och har lämnat kroppen dagen efter man har druckit visar det sig att det finns kvar negativa effekter. Efter alkoholintag påverkas sömnen negativt genom att sömncyklerna blir störda och sömnen blir inte lika effektiv som i vanliga fall. Vilopulsen är också högre efter att alkoholen har lämnat kroppen. Den centrala cirkulationen,

speciellt hjärtats pumparbete påverkas även av alkoholkonsumtion, det gäller redan vid låga koncentrationer och efter alkoholen brutits ner. Alla dessa faktorer påverkar prestation vid fysisk träning och tävling. (Mattson C. Mikael. Ekblom, Örjan. Unogård, 2014)

Alkohol är den mest biologiskt aktiva drog/lösningsmedel som kroppen kan utsättas för och i princip alla organ påverkas. Generellt kan det sägas att det är en av de mest toxiska drogerna som finns i samhället. (Nordström, Astrid, 2009)

Generellt sett påverkar alkohol den muskulära arbetsförmågan och resulterar i sämre prestanda inom löpning och cykling samt försämrar temperaturregleringen i kroppen. Det leder också till snabbare utmattning vid högintensitetsträning. Allting beror förstås på mängden alkohol som intas och vid vilket tillfälle, då det också visat sig att alkohol i små mängder kan ha positiva effekter genom att dämpa smärta och ångest inom vissa sporter. (Suter, Schutz, 2008)

Alkoholfria alternativ kan vara att föredra om man vill ha en bättre hälsa, då alkoholfria varianter av vanliga drycker som t.ex. öl har mindre kalorier eftersom alkoholen har tagits ur. Alkoholfri öl kan även snabba upp återhämtning efter fysisk träning. (Scherr, Nieman, Schuster, Habermann, Rank, Braun, Pressler, Wolfarth, Halle. 2012) Alkoholfritt rött vin kan också vara nyttigare än vanligt rött vin, inte bara för kaloriintaget men även för att det finns tecken på att alkoholen i rödvinet dämpar antioxidanternas blodtryckssänkande effekt. (Mann, Denise 2012)

2.3 Alkohol och narkotika

Ålänningarnas attityd till alkohol och narkotika har blivit mera liberal sedan 2011, där största förändringen har skett i attityden till cannabisbruk då den andelen som anser att cannabisbruk medför stora risker har minskat. (ÅSUB 2016)

Den totala alkoholkonsumtionen på Åland har gått neråt, även hos unga vuxna vilket kan ses som positivt. Men under samma period så har narkotikabruket ökat, från 0% till 8% bland

unga vuxna och sedan från cirka 8-9 % (2009 och 2011) har andelen svarande som prövat narkotika stigit till 17 % (2015). Andelen har med andra ord nästan fördubblats under de senaste åren och är nu lika stor på Åland som i Finland (17 %). Tidigare har narkotikabruket varit så ringa att det inte ens varit möjligt att mäta med enkätstudier. (ÅSUB, 2016)

Narkotika ansågs första gången som ett samhällsproblem under 1950-1960 talet i Sverige då amfetamin började användas av ungdomar och kriminella. All icke-medicinsk hantering och bruk av narkotikaklassade preparat är illegal medan alkohol ses som ett legitimt njutningsmedel så är narkotika “den hotfulla njutningen”. (Johnson, Richert, Svensson, 2017)

I Sverige så visar Svenska folkhälsomyndighetens rapport (2014) att narkotikabruket bland ungdomar stigit i Sverige under samma tid som alkoholbruket gått ner. Alkoholkonsumtionen var i topp 2004 men har sedan dess gått stadigt neråt, medan narkotikan har ökat i alla avseenden. Tillgänglighet, inflöde och missbruk har ökat och priserna minskat. Uppgifterna om narkotikautvecklingen och konsumtionen är inte lika utvecklade som alkoholkonsumtionens, informationen som finns bygger på statistik över narkotikadomar, tull- och polisbeslag samt sjukvårdsdata, undersökningar och uppskattningar. (Byqvist, Siv 2011)

I Vasa i Finland så har narkotika blivit vanligare i studiekretsarna, inte heller bara för nöjes skull utan det tros att det även används i studiesyfte för att förbättra koncentrationen. I det här fallet så ökar narkotikan men alkoholkonsumtionen är oförändrad, om narkotikan används i studiesyfte. (Yle, 2019)

Huruvida trenden av att fler och fler ungdomar inte konsumerar alkohol beror på att de istället använder narkotika är nästan helt outforskat och därav finns ett behov av empiriska studier. (Fjällström, Oskar. 2017)

3. Empiri

Jag kommer att intervjua en person som representerar polisen, en som representerar Alko Ab och en som representerar Avancia (Ab meklas). Polisen för att kunna se hur deras perspektiv är på alkoholbrott- och konsumtion samt om narkotika kan ha något med den minskade konsumtionen att göra, Alko Ab för att se om ålänningarna köper mera alkoholfritt och om alkoholskatten har någon inverkan på den åländska konsumtionen och till sist avancia för att se om ålänningarna är mer hälsomedvetna idag än förr. Genom att intervjua personer från dessa organisationer får arbetet flera olika vinklar att se på alkoholkonsumtionen på Åland vilket kan ge en klarare bild om varför konsumtionen minskar. Frågorna jag utgår från finns bland bilagorna, men relevanta följdfrågor kommer också ställas till respondenterna.

4. Resultat och diskussion

Respondent från Alko

1. Vilken sorts dryck är det som säljs mest?

Lonkero har alltid varit Alkos dryck som säljs mest, nu i och med att det får säljas i butiken så har det ju ätit lite av våran försäljning. Men den har nog alltid varit populär sedan början.

Brukas det variera?

Nja, det beror nog mycket på vädret. Ifjol när det var så varmt så sålde vi mycket blandningar (T.ex. Mojito färdigblandad i flaska) och inte så mycket öl som man kanske skulle tro. Vitt vin och skumpa såldes också mycket. Men det är klart det beror mycket på säsongen också. Högtider så brukar det också kunna variera mellan.

2. Hur är det med alkoholfritt?

Det ökar. Vi har ett bra utbud.

Vad har ni för utbud?

Alkoholfritt vin, cider, skumpa, öl. Det senaste vi har är alkoholfri gin, gjort på helt naturliga örter och kryddor. Det finns jättebra utbud faktiskt. Vi har en helt skild hylla för dem och vi rekommenderar gärna mycket alkoholfritt, speciellt när vi faktiskt har en del.

Är det en mera modern trend med alkoholfritt?

Jo det har utvecklats mycket. Efterfrågan har ju också ökat. Alko satsar mycket på ansvarsfullt drickande så det påverkar en del. Rekommenderar vi något så vill vi gärna också ha ett alkoholfritt alternativ.

3. Det blir alltså mer populärt med alkoholfritt?

Jo. Det syns nog överallt. Möjligheten ska ju finnas att kunna välja ett alkoholfritt alternativ.

Vilken är den mest populära alkoholfria drycken?

Bra fråga. Rent spontant skulle jag säga öl men jag har inte direkt något att gå efter nu. Det varierar även från säsong till säsong. Man tar nog samma som man skulle tagit annars fast utan alkohol då.

4. Den alkoholfria försäljningen går uppåt, men hur ser det ut med era vanliga drycker, hur ser försäljningen ut där? Uppåt eller neråt?

Det är några produkter som går uppåt, bubbel är t.ex. en som stiger. Gin är också en trendig produkt. Det som är trendigt just nu går ju uppåt. Viner med lägre alkoholprocent blir också mer populärt, folk är mer medvetna vad det är för alkoholhalt i dryckerna.

5. I ÅSUB:s senaste undersökning från 2016 så visar det att ålänningarnas alkoholkonsumtion går neråt. Vad tror du att det kan bero på?

Det kan vara just att man är mera medveten om hälsan, det har väl alltid funnits men kanske mera just nu. Sen om det finns alkoholproblem i familjen så funderar man efter mera. Och även om man haft sämre erfarenheter med alkohol så tänker man lite extra på det. Tyvärr har ju också vissa droger ökat på Åland och att man kanske har ändrat till det. Man kanske också reser mera och köper mera på båtarna. Men utbudet av det alkoholfria är ju större nu så då kan man lättare hitta något som är gott där, och det är inte så "skämmigt" heller då flera tar det alternativet. Norden och Ryssland har ju också varit mycket för starksprit tidigare men nu så har både Sverige och Finland blivit mera vinländer. Jag tror att åldern spelar in också, våra mor och farföräldrar drack mera starkt, våra föräldrar drack mera just för att bli fulla men att nu vår generation dricker mera t.ex. vin. till mat för att kombinera och mycket som en njutning. Då blir det ju direkt mindre.

Mera kvalitet än kvantitet?

Jo precis. Stallhagen har ju t.ex. det här med "drick mindre, drick bättre". Drick med måtta.

6. Vilken åldersgrupp är det som handlar mest hos er? Och vad köper de?

Bra fråga, jag har inte någon statistik på det men det är nog väldigt spritt. Det varierar ju från säsong till säsong det också.

I hur stor utsträckning påverkas ni av t.ex. en höjning i alkoholskatten? Är det något ni märker av?

Det här baserar jag inte heller på något speciellt, men de flesta tittar ju på priset. Det kan ju hända att man måste justera priset. Men jag tror inte att folk påverkas så mycket. När vi nu bor på Åland så påverkas vi ju mer av taxfreen, när det är billigare på båtarna.

Alkos populäraste dryck är lonkeron, men det beror mycket på vädret. När det har varit varmt så har de även sålt mycket färdigblandade drinkar som t.ex. mojito på flaska. Det varierar också mellan säsonger och högtider under året. Försäljningen av alkoholfria drycker ökar och Alko möter efterfrågan och har ett brett utbud att välja mellan, såsom alkoholfritt vin, cider, skumpa och öl. De har också alkoholfri gin. De rekommenderar gärna alkoholfria alternativ. Alkoholfria drycker är trendigare nu än förr så det finns fler och fler alternativ att välja mellan. Respondenten hade ingen statistik att visa på vilken alkoholfri dryck som var populärast men trodde det var öl, samt att folk köper samma dryck som de skulle köpt annars fast i alkoholfri form. Alkoholförsäljningen hade några produkter som var trendiga och ökade i försäljning t.ex. bubbel och gin. Viner med lägre alkoholhalt blir också populärare då folk är tänker mera på hur hög alkoholprocent det är i. Respondenten gav också några anledningar till varför ålänningarna dricker mindre och trodde att man är mera hälsomedveten i dagsläget än förut, om man haft dåliga erfarenheter tidigare så avstår man alkohol, att droger har ökat och att man väljer det istället, att folk väljer att köpa på båtarna, att det är mera socialt accepterat att välja ett alkoholfritt alternativ samt att det är generationsskillnader och att det är mera vanligt idag att välja kvalitet över kvantitet. Åldern på de som handlar på Alko är väldigt spridd, men det varierar mellan säsongerna. Folk tittar på priset på varorna på Alko men berörs inte så mycket annars av höjningen av alkoholskatten, taxfreen på båtarna påverkar mer.

Mina teorier verkar stämma överens med respondentens svar. Alkoholfria drycker blir ett allt populärare alternativ, vilket gör att alkoholkonsumtionen minskar. Respondenten trodde också att det kunde bero på att folk är mera hälsomedvetna idag än förut, samt att narkotika också kunde ha en påverkan.

Respondent från Avancia

1. Vilken ålder är era typiska kunder?

Vi har nog väldigt brett åldersspann, väldigt mycket ungdomar när skolorna ligger så bra till här och mycket skolklasser. Många fortsätter ju själva efter dom varit hit med skolan. Vi har även många seniorer så det är väldigt olika. Från 13 år till de allra äldsta som är 85. Vi vill att alla ska känna sig välkomna och att alla ska hitta något.

Hur är åldern i gruppträningarna ni ordnar?

Lite högre medelålder på gruppträningarna än i gymmet. Ganska brett ändå men lite högre medelålder.

Ni ordnar också PT (Personlig Tränare), Vilken ålder är det då?

Eftersom ungdomar oftast inte riktigt har ekonomin så är det oftast äldre kunder.

2. Har ålänningarnas intresse för träning förändrats under de senaste åren?

Det har ju förändrats mycket sen vi var på Strandgatan, där casinot är nu. Bara en sån sak som sommarträning, förut så kom många igång och tränade under januari, februari och mars men sedan slutade under sommaren och kom tillbaka till hösten. Nuförtiden så vill folk hålla på året runt, det kan hända att man går ner till färre pass i veckan under sommaren men folk brukar ändå hålla det uppe. Det blir så tungt att komma igång igen sen om man slutar helt. Det är nog den största skillnaden, att man vill hålla igång året runt.

Har ni mera kunder nu än förut?

Jo absolut. Det exakta antalet håller vi för oss själva men vi har flera nu än vad vi hade för några år sedan. Det har ökat i intresse.

3. Är ålänningar mera hälsomedvetna idag än förut?

Absolut. Folk är även mer intresserade än förut. Förut kanske man tränade mer för "sommarformen" eller till en tävling eller dylikt. Men nu är det mycket just för att må bra. Lite mer livsstil, man koncentrerar sig inte riktigt bara på formen utan man vill må bra också.

4. Ålänningarnas alkoholkonsumtion minskar, vad tror du att det kan bero på?

Man vill må bättre och det kan ju skapa andra problem också som t.ex. ångest. Sen så kommer man ju av sig i träningen också om man dricker. Man är ju inte riktigt lika motiverad på måndag om man har festat under helgen. Det blir lite plus minus noll och man bryter rutinerna. Man mår ju bra av rutiner, men man ska ju dock såklart ha roligt ändå ibland. Man får göra en avvägning.

Åldern på kunderna som var medlemmar hos Avancia var väldigt spridda, med lite skillnader mellan folk som går till gymmet (yngre) och folk som går på gruppträningar och tränar med PT (äldre). De har fått flera kunder som köpt medlemskap under de senaste åren och upplever också att ålänningar är mer intresserade av träning och hälsa än förut, folk tränar dessutom mera regelbundet istället bara inför sommaren och även för att må bra allmänt. Det kan bidra till att alkoholkonsumtionen minskar då folk är mera medvetna om träning och hälsa i dagsläget och inte vill förstöra sina rutiner. Respondenten sade några anledningar till varför alkoholkonsumtionen bland ålänningar minskar, denne tog upp saker som hälsomedvetenhet och att det bryter tränings rutinerna om man dricker under t.ex. helgen. Dessa anledningar verkar stämma överens med mina teorier om alkohol och träning.

Respondent från Polisen

Alkoholrelaterad brottslighet

1. Enligt ÅSUB:s senaste rapport från 2016 så har ålänningarnas totala alkoholkonsumtion minskat, är det något ni märkt av i ert arbete?

Om man tänker tillbaka för 20 år sedan så finns det ju inte riktigt längre regelrätta "alkisar" lika synligt som då. Förut kunde det ju ligga på parkbänkar osv. så kom polisen och tog hand om dem. Men det förekommer ju fortfarande våldsbrott idag som t.ex. misshandel och andra våldsbrott som det också gjorde förut.

2. Är alkoholrelaterade brott vanliga idag och vilken sort handlar det om?

De vanligaste är nog misshandel, som slagsmål på krogen. Men det förekommer också hemma inom familjen. Våldsbrott är nog det vanligaste som är kopplat till alkohol. Till viss del också snatterier, men då är det mer såna som har ett missbruk och tar öl från butiker. Men brott som är direkt kopplade till berusningen är mest våldsbrott, medan egendoms-brotten som t.ex. inbrott är mera för missbrukets skull, att man inte är nödvändigtvis berusad när man gör det utan det är för pengarna.

3. Hur har utvecklingen av alkoholrelaterade brott sett ut genom åren?

(Delvis samma svar som 1., mindre alkoholister, men våldsbrotten som är kopplade till alkohol förekommer även idag)

4. Vilken åldersgrupp är det som begår alkoholrelaterade brott?

Det beror lite på. T.ex. vanliga krogslagsmål så är det 19-21 i allmänhet. Sedan till våldsbrott med alkohol inblandat inom familjen så finns det de som är yngre men också äldre. Men majoriteten bland alkoholbrotten så är mellan 18-30. Men det finns ju alla sorter, mycket unga och mycket äldre.

Narkotikarelaterad brottslighet

1. Hur vanligt är det med narkotikabrott?

Ett av de vanligaste är straffbart bruk av narkotika. Alltså att man är påverkad eller har en mindre mängd på sig. Sedan så kollar vi ju också efter rattfyllor, det är en sak som har ökat mycket att istället för att folk kör påverkade av alkohol så är de påverkade av något sorts

preparat. Nu har jag inte statistik men jag skulle vilja säga att det börjar bli större delen av rattfylleristerna vi tar så är påverkade av droger istället för alkohol, nästan vardagligen.

2. Hur har narkotikabrotten utvecklats under åren?

Det har nog varit straffbart bruk, innehav och förmedling, det har inte ändrat så mycket.

3. Ålänningarna konsumerar mindre alkohol, tror du att de ersätter den med narkotika?

Nu sitter jag ju inte på någon statistik, men vi har ju samarbeten med missbrukarvården och fältarna. Men attityden mot narkotika har blivit mera liberal, speciellt bland ungdomar. Inställningen är helt annan. Omvärlden påverkar ju också, USA har t.ex. legaliserat cannabis så även politiskt har det förändrats.

Varför tror du att läget med narkotika ser ut som det gör?

Det är nog mycket i grund och botten som har att göra med attityd till det. Blir det en mera liberal syn så är det flera personer som är villiga att testa på droger. Som sagt så påverkar ju legalisering även oss i den här delen av världen.

4. Vilken ålder är det som begår narkotikabrott?

Bruket har gått ner i åldrarna, det finns bland minderåriga. Attityden bland de minderåriga har ju förändrats. Men de flesta som åker fast för straffbart bruk är mellan 18-30, men det existerar också bland minderåriga, t.ex. 15 åringar tyvärr. Men attityderna skiljer sig, någon som brukat ett tag men som är i 28 års ålder ska vi säga så har en mera negativ attityd till droger än någon som är 15. Det har ju förstås att göra med åldern och erfarenheten, men man märker skillnad. Det känns som den yngre generationen har en mycket liberalare syn än tidigare.

Du nämnde att bruket går ner i yngre ålder, är det något nytt?

Allt flera unga personer, till och med högstadieåldern, är mer beredda att testa på. Och ju flera som testar desto mer kommer det. Cannabisodlingar t.ex. har vi ju hittat så det finns.

Efterfrågan styr utbudet alltså?

Ju fler som brukar bland ungdomar så går ju ryktet om var de ska få tag i också. Jag tror att många högstadieungdomar idag (jämfört med förut) kan få veta var det kan få tag i t.ex.

cannabis genom att höra rykten om vem som brukar. Sedan så går tillgången mycket i vågor, kommer man åt någon som är lite högre upp så går det ju neråt men det kommer alltid nya aktörer.

Alkoholbrott var mer synliga förut. Det var ju inte trevligt det heller men för både samhället och polisen så var det enklare att tackla det. Det är ju inte bara narkotikabruket i sig, det är ju också de problem som kommer med missbruk, som just egendomsbrott. Men eftersom alkohol är lagligt och narkotika inte är det så blir det genast svårare att ta itu med narkotikan. Narkotikan är mera skymd och under jorden så att säga.

Alkoholbrott existerar idag som det gjorde förr, förutom att man förut kunde se flera alkoholister ute. Misshandel och andra våldsbrott förekom förut och förekommer även idag. De vanligaste alkoholbrotten som är direkt kopplade till berusning är våldsbrott som t.ex. krogslagsmål. Sedan så förekommer det också egendomsbrott men det är oftast inte kopplat till själva berusningen utan mera att t.ex. snatta öl för ett missbruk. Åldrarna på de som begår alkoholrelaterade brott är generellt mellan 18-30 år men det kan variera mycket upp och ner. Alkoholbrott som sker inom familjen så kan åldern vara lite högre på men det förekommer även yngre.

De vanligaste narkotikabrotten är straffbart bruk av narkotika och innehav. Det har inte ändrat speciellt mycket genom åren. Det som har ändrat är att rattfyllan blir mer människor som är påverkade av droger istället för av alkohol, det börjar bli mycket vanligt. Jag frågade respondenten om ålänningar ersätter alkoholen med narkotika, respondenten tyckte att attityden till narkotika har blivit mera liberal nu. Attityderna till narkotika förändras mycket också pga. t.ex. att USA har legaliserat cannabis i vissa av sina stater. Blir det en mera liberal syn på droger så är det flera som kommer att testa. Åldern på de som åker fast för straffbart bruk av narkotika är oftast mellan 18-30 år gamla men de har även gått ner i åldrarna, så ungt som 15 år. Attityden till droger skiljer sig i åldrarna, någon som brukat ett längre tag och är i 30- års ålder har en mer negativ syn på droger medan en 15- åring har en mera liberal syn. Allt fler unga personer, även i högstadieåldern, är beredda på att prova på och då ökar efterfrågan som även i slutändan ökar utbudet. Utbudet så går i vågor, om polisen tar någon säljare som är högre upp så blir tillgången mindre ett tag men det kommer alltid nya aktörer. Alkohol är ett lättare problem att tackla för att det är synligare, narkotika är mera i skymundan vilket gör att det är svårare att ta itu med.

Min teori om alkoholkonsumtion och narkotika stämmer delvis överens med vad respondenten svarat på mina frågor, alkoholkonsumtionen är inte samma problem som den var förut och det finns nu ett nytt problem i form av narkotikan. Huruvida alkoholen blir ersatt av narkotikan är svårt att säga men det kan finnas en koppling. Om man ser till rattfyllan så blir det vanligare att folk är drogpåverkade och kör istället för alkoholpåverkade.

5. Slutdiskussion

Jag intervjuade tre personer från väldigt olika organisationer för att försöka få deras vinklar och tankar om ålänningarnas alkoholkonsumtion, och vad som gör att den har minskat de senaste åren. De centrala har varit alkohol, hälsa och narkotika.

Under de senaste åren som alkoholkonsumtionen minskat så har ålänningarna också börjat att värna mer om hälsan, då Avancia har fått fler medlemmar och mer regelbundna besök på gymmet. Detta stämmer överens med ÅSUB:s undersökning där 78% av ålänningarna anser att de har ganska eller mycket bra hälsotillstånd. Alko har börjat sälja mera alkoholfritt och efterfrågan växer, liksom utbudet. Polisen har också börjat se mera fall av rattfylleri där människor är påverkade av droger istället för alkohol, det är då alltså samma utveckling som i Sverige då alkoholkonsumtionen går neråt enligt Svenska folkhälsomyndighetens rapport (2014) samtidigt som droger blir vanligare. Åldrarna på de som går till Avancia och de som handlar på Alko är väldigt spridda, samt de som åker fast för drogrelaterade brott.

Respondenten från Polisen tyckte också att attityden till narkotika har blivit liberalare, vilket också kommer fram i ÅSUB:s rapport från 2016. Respondenterna från dessa organisationer hade liknande tankar om varför ålänningarnas alkoholkonsumtion minskat. Det återkom till att ålänningar är mer hälsomedvetna i dagens läge, att de väljer alkoholfritt istället och att narkotika eventuellt kunde påverka det. Att ålänningarna väljer alkoholfritt allt oftare kan även hänga ihop med att de är mer hälsomedvetna, då t.ex. alkoholfritt rött vin är kalorifattigare samt till och med kan ha positiva effekter för blodtrycket enligt Manns och Denises undersökning (2012).

Syftet med undersökningen var att försöka få en klarare bild av varför alkoholkonsumtionen på Åland minskar och se det från olika vinklar. Svaren som respondenterna har gett så ger en överskådlig bild, inte mycket detaljer men det är lättare att titta på fenomenet. Jag har inte kommit fram till ett svart och vitt svar på varför ålänningarnas alkoholkonsumtion minskar, men hoppas att detta arbete kan användas som underlag till framtida undersökningar som går in mer på djupet.

5.1 Validitet och reliabilitet

Jag anser att validiteten på det här arbetet är bra, eftersom mina frågor till respondenterna inte var av känslig natur så kunde de svara ärligt och behövde inte ljuga. De var alla tillmötesgående och svarade på mina frågor och jag tyckte även att deras svar speglade verkligheten.

Eftersom det här var en kvalitativ undersökning så kan den anses att ha låg reliabilitet, eftersom svaren på frågorna jag ställde kan variera beroende på när man frågar. Resultatet är inte generaliserbart då jag frågade olika sorters frågor till de olika respondenterna.

Reliabiliteten höjs dock något eftersom att jag spelade in alla intervjuer jag utförde som jag sedan återgick till för att exakt kunna skriva ner vad som sades och presentera på ett sanningsenligt sätt.

6. Vidare forskning

Till vidare forskning skulle det kunna göras mera grundliga undersökningar om ålänningsars hälsa och vanor samt att försöka ha mer specifika frågor om t.ex. träningsvanor och alkoholvanor. Sen skulle det också kunna göras en bredare undersökning om narkotika och dess effekter på ålänningsar för att försöka få en större och bättre bild på situationen. Enkäter är väldigt bra för att få många svar men också intervjuer för att få bättre inblick i hur tankesättet är. Man kan också titta och jämföra med andra länder som t.ex. Sverige och Danmark då utvecklingen i de Nordiska länderna är väldigt lika överlag när det gäller alkohol.

KÄLLFÖRTECKNING

Tryckta källor

Backman, J (2008). *Rapporter och uppsatser*. Lund: Studentlitteratur

Johnson, B., Richert, T., Svensson, B. (2017). *Alkohol- och narkotikaproblem*. Lund: Studentlitteratur

Leissner, T (1997). *Alkohol, Ett psykosocialt beteende- och samhällsvetenskapligt perspektiv*. Lund: Studentlitteratur

Trost, J (2011). *Kvalitativa intervjuer*. Lund: Studentlitteratur

Internetkällor

Nordics Food and Drink Report Q3. (2017) Hämtat från BMI country industry reports

<https://search-proquest-com.ha.idm.oclc.org/docview/1898766448/E25821B8E347485APQ/8?accountid=49176> den 7/2 2019

Ålämningarnas alkohol- narkotika- och tobaksbruk samt spelvanor 2016. (2016). Hämtat från ÅSUB https://www.asub.ax/sites/www.asub.ax/files/imported_files/rapport_2016_7.pdf den 7/2 2019

Användningen av narkotika bland ungdomar: Är den beroende av hur mycket alkohol de konsumerar? (2017). Hämtat från <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1127880/FULLTEXT01.pdf> den 14/2 2019

Folkhälsan i Sverige Årsrapport 2014. Hämtat från

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/contentassets/30d592b0c7834256bd893e1ba0d56b6c/folkhalsan-i-sverige-arsrapport-2014.pdf> den 15/2 2019

Kunskapsöversikt: Alkohol och idrott (2014). Hämtat från

<http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:695010/FULLTEXT01.pdf> den 15/2 2019

Alcohol in the European Union: Consumption, harm and policy approaches 2012. Hämtat från

<https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/107301/e96457.pdf> den 19/2 2019

Riskbruk, missbruk, beroende, klinisk översikt, Läkartidningen nr 45 volym 108 (2011).

Hämtat från

http://www.lakartidningen.se/OldWebArticlePdf/1/17259/LKT1145s2282_2284.pdf den 19/2 2019

The effects of exercise, alcohol or both combined on health and physical performance(P M Suter, Y schutz) *International journal of obesity* (2008). Hämtat från

<https://www.nature.com/articles/ijo2008206> den 20/2 2019

Nonalcoholic beer reduces inflammation and incidence of respiratory tract illness. (2012)

Hämtat från <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/21659904> den 22/2 2019

Non-alcoholic red wine may boost heart health (2012). Hämtat från

<https://www.webmd.com/hypertension-high-blood-pressure/news/20120906/nonalcoholic-red-wine-may-boost-heart-health> 22/2 2019

Alkoholskatten i Finland

Hämtat från <https://vm.fi/sv/alkoholskatten> www.vero.fi den 27/2 2019

Förändras de finska dryckesvanorna? På jakt efter en kulturell ansats. Nordisk alkohol- och narkotikatidsskrift (2005). Hämtat från

<https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/145507250502200203> den 4/3 2019

Alkoholkonsumtionen ökade med 0,6 procent under år 2018 (2019). Hämtat från

<https://thl.fi/sv/web/thlfi-sv/-/alkoholkonsumtionen-okade-med-0-6-procent-ar-2018> den 15/3 2019

Nordisk alkoholstatistik (2011). Hämtat från

http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/104396/Tr07_13.pdf?sequence=1&isAllowed=y den 15/3 2019

Studering om droganvändningen i Vasa: Man känner nog att det röks på i gränderna

(2019). Hämtat från

<https://svenska.yle.fi/artikel/2019/04/30/studerande-om-droganvandningen-i-vasa-man-kanne-r-nog-att-det-roks-pa-i-granderna> den 9/5 2019

BILAGOR

Intervjufrågor - Alko

Allmänt om försäljningen

1. Vilken sorts dryck är det ni säljer mest och hur varierar det?
2. Vad har ni för utbud av alkoholfria drycker och hur mycket säljer ni i förhållande till vanliga drycker?
3. Hur ser utvecklingen av alkoholfria drycker ut? Populärt? Vilken sort säljer mest? Vanligare än förut?
4. Hur har den totala försäljningen utvecklats genom åren, är trenden nedåtgående eller är den på väg uppåt? När säljs det som mest?
5. Ålänningarnas totala alkoholkonsumtion har minskat de senaste åren, vad tror ni att det kan bero på? Varför?
6. Vilken åldersgrupp handlar mest hos er? Och vad köper de?

Alkoholskatt

1. Hur påverkas försäljningen av förändringar i alkoholskatten?
2. Tror ni att alkoholskatten påverkar hur mycket alkohol ålänningarna köper?

Intervjufrågor - Avancia

Ålänningar och hälsa

1. Vilken ålder är era typiska kunder? Skiljer sig åldern på gruppträningar? PT?
2. Har ålänningarnas intresse för träning förändrats under de senaste åren? På vilket sätt?
3. Är ålänningar mera hälsomedvetna i dagsläget än tidigare?
4. Ålänningarnas alkoholkonsumtion minskar, vad tror ni det beror på?

Intervjufrågor - Polisen

Alkoholrelaterad brottslighet

1. Enligt ÅSUB:s senaste rapport från 2016 så har ålänningarnas totala alkoholkonsumtion minskat, är det något ni märkt av i ert arbete?
2. Är alkoholrelaterade brott vanliga? Vilken sorts brott brukar det handla om?
3. Hur har utvecklingen av alkoholrelaterade brott sett ut de senaste åren?
4. Vilken åldersgrupp är det som begår alkoholrelaterade brott?

Narkotikarelaterad brottslighet

1. Hur vanligt är det med narkotikabrott?
2. Hur har narkotikabrotten utvecklats under åren?
3. Ålänningarna konsumerar mindre alkohol, tror ni att de ersätter alkoholen med narkotika istället? Varför/varför inte
4. Vilken åldersgrupp är det som begår narkotikabrott?